

NOSEWORK KOKEEN SÄÄNNÖT

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 26.5.2019. Voimassa 1.1.2020 alkaen.

NOSEWORK KOKEEN SÄÄNNÖT

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 26.5.2019. Voimassa 1.1.2020 alkaen.

1. Kokeen tarkoitus

Kokeen tarkoituksena on tarjota koirille monipuoliset hajuainetin käyttömahdollisuudet, auttaa harrastajia kehittymään lajiin liittyvissä asioissa, tukea harrastajien välistä yhteistoimintaa sekä tarjota mahdollisuus koe- ja kilpailutoimintaan näiden sääntöjen pohjalta. Nosework -kokeessa koira etsii sille merkitykselliseksi koulutettuja hajuja erilaisissa ympäristöissä.

2. Koelajit

Nosework kokeet voivat olla luonteeltaan yleisiä, yhdistysten jäsenten välisiä tai kokeita, joista määrätään erillisellä Kennelliiton vahvistamalla ohjeella.

3. Osallistumisoikeudet ja rajoitukset

3.1 Oikeudet

Nosework kokeeseen osallistuvan koiran tulee olla rekisteröity Kennelliiton rotukoiraan rekisteriin, tunnistusmerkintärekisteriin (FIX) tai muuhun FCI:n tunnustamaan rotukoira- tai tunnistusmerkintärekisteriin. Koepäivänä koiran tulee olla vähintään 12 kuukauden ikäinen ja sillä täytyy olla voimassa oleva koekirja.

Ohjaajan osallistumisoikeus:

Ohjaaja vastaa omasta ja koiransa koekelpoisuudesta.

Ohjaaja saa osallistua kuhunkin kokeeseen ainoastaan yhdellä koiralla.

Ohjaajalla on oltava ylituomarin lupa avustajan käyttöön. Avustajaa tulee käyttää ainoastaan siinä laajuudessa kuin se ohjaajan, koiran sekä kokeen suorittamisen kannalta on välttämätöntä.

12-15 vuotias voi osallistua kokeeseen täysi-ikäisen tukihenkilön seurassa.

Kokeen järjestäjän on tarkistettava kokeeseen osallistuvien koirakoiden osallistumisoikeus.

3.2. Rajoitukset

Kokeen järjestäjällä on oikeus rajoittaa osallistuvien koirien lukumäärää, jos koejärjestelyt niin vaativat.

Kokeeseen ei saa osallistua:

Sairas tai vammautunut koira.

Kantava narttu 30 vuorokautta ennen arvioitua penikoimista (arvioitu aika = 63 vrk ensimmäisestä astutuksesta) ja 42 vuorokautta penikoimisen jälkeen

Koira, joka ei täytä Kennelliiton antidopingsäännön vaatimuksia.

Koira, joka on vihainen ihmisille tai toisille koirille.

4. Jääviys

Kulloinkin voimassa oleva Kennelliiton yleinen jääviyssääntö (Liitevihko)

5. Kokeen siirto ja peruuttaminen

Kennelliiton kulloinkin voimassa oleva yleinen sääntö. (Liitevihko)

6. Kokeen tuomarit

6.1 Kokeen ylituomari

Nosework kokeen ylituomarin on oltava Kennelliiton pätevöimä ko. lajin ylituomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus. Ylituomarin tulee olla Suomen Kennelliitto ry:n jäsen.

6.2 Muut tuomarit

Ylituomarin lisäksi kokeessa voi olla arvostelevia tuomareita.

Kokeen arvostelevan tuomarin tulee olla Nosework kokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus ja joka on Suomen Kennelliitto ry:n jäsen. Ulkomaalaisen tuomarin tulee olla FCI:n hyväksymän maan kennelkeskusjärjestön Nosework kokeeseen pätevöimä tuomari.

7. Vastaava koetoimitsija

Vastaava koetoimitsija ei voi osallistua koiranohjaajana kokeeseen, jossa hän toimii vastaavana koetoimitsijana.

Vastaavan koetoimitsijapätevyyden myöntää Kennelliitto.

8. Koelajit

Nosework koe on tietylle päivämäärälle myönnetty yksipäiväinen koe. Nosework koe voi olla joko kaikkien etsintämuotojen koe (KEK), tai yhden etsintämuodon koe (YEK).

Kaikkien etsintämuotojen kokeessa koirakko suorittaa samassa kokeessa osasuorituksen neljällä erilaisella etsintäalueella. Koeosiot on nimetty etsintäalueiden järjestelyiden erityispiirteiden mukaan.

Yhden osion kokeessa suoritetaan neljä erillistä etsintää yhdestä etsintämuodosta.

Etsintämuodot

Laatikkoetsintä

Sisäetsintä

Ulkoetsintä

Ajoneuvoetsintä

Etsintämuotojen arvostelu määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä ohjeissa

Tasoluokat

Tasoluokkia on molemmissa koelajeissa kolme. (1, 2, 3)

Eri koemuodoissa luokkanousut tapahtuvat toisistaan riippumatta. Luokkanousut määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä ohjeissa

9. Koiran tai ohjaajan loukkaantuminen

Koiran tai ohjaajan loukkaantuessa on koesuoritus keskeytettävä. Päätöksen kokeen keskeyttämisestä tekee kokeen ylituomari. Ennen keskeyttämistä suoritettu arvostelu jää voimaan.

10. Vastuukysymykset

Koiran ohjaaja vastaa koiralle aiheutuneista sekä koiran aiheuttamista vahingoista.

11. Pistelaskenta

Kunkin kokeen yksittäinen osio on 25 pisteen arvoinen, ja koko kokeen maksimipistemäärä on 100 pistettä.

Virhepisteet ovat 1, 2 tai 3 pisteen arvoisia. Niiden antaminen määritellään näihin sääntöihin liittyvissä ohjeissa.

12. Muutokset sääntöihin

Muutokset näihin sääntöihin vahvistaa Kennelliiton valtuusto.

Näihin sääntöihin liittyvät ohjeet vahvistaa Suomen Kennelliitto.

13. Erimielisyydet ja valitukset

Kennelliiton kulloinkin voimassa oleva yleinen sääntö. (liitevihko)

14. Pakottavat syyt

Kennelliiton hallitus voi erittäin painavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista ja antaa näitä koskevia erikoismääräyksiä sekä hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.

Sääntöjen liitteenä on Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeet "Liitevihko".

NOSEWORK -KOKEEN YLEIS- JA ARVOSTELUOHJE

Hyväksytty Kennelliitossa 8.12.2021 Voimassa 1.6.2022 alkaen.

1. Järjestämisluvan myöntäminen

Näitä sääntöjä ja ohjeita noudatetaan FCI:n ja Kennelliiton nosework -kokeissa.

FCI myöntää kansainväliset kokeet. Kennelliitto myöntää kansalliset kokeet

2. Kokeen anominen

Kokeen anoo järjestävä yhdistys (yhdistykset), jonka tulee olla Kennelliiton jäsen. Kokeen järjestelyistä huolehtii järjestävä yhdistys (yhdistykset).

Anomus on tehtävä viimeistään kuusi viikkoa ennen koetta Kennelliiton OmaKoira-palvelun kautta. Anomuksen tulee sisältää kuvaus koealueesta ja etsintäalueista sekä niiden soveltuvuudesta kokeen järjestämiseen.

3. Kokeeseen ilmoittautuminen ja kokeesta poisjääminen

3. 1. Ilmoittautuminen

Kokeeseen on ilmoittauduttava järjestäjän määräämällä tavalla.

3. 2. Poisjääminen

Ilman pätevää syytä osanottomaksua ei palauteta. Päteväksi syyksi katsotaan koiran tai sen omistajan/ohjaajan sairaus tai Kennelliiton lämpötilasuosituksista poikkeaminen. Poisjäämisestä on ilmoitettava kokeen järjestäjälle heti esteen ilmettyä kuitenkin viimeistään ennen kokeen alkua.

4. Koe- ja etsintäalueet

4.1 Koealue

Koealue on alue, jolla koe järjestetään. Koealueen tulee olla koirakoille turvallinen. Koealue sisältää etsintäalueet, pysäköinti-, ulkoilutus, lämmittely- ja siirtymäalueet sekä yleisölle tarkoitetut katsomoalueet. Ainoastaan kokeen ylituomari tai hänen valtuuttamansa henkilöt saavat tuoda ja käsitellä koealueella nosework-kokeissa käytettäviä hajuja.

4.2 Etsintäalue

Etsintäalue on alue, jolla yksittäinen etsintämuoto suoritetaan. Etsintäalue on merkittävä tai osoitettava selvästi. Kokeen ylituomari voi päättää etsintäalueen siirtämisestä kesken kokeen, jos hän katsoo sen tarpeelliseksi.

Etsintäalueilla ei saa käsitellä nosework-etsinnöissä käytettäviä hajuja 30 vuorokautteen ennen koetta.

4.3 Lämmittelyalue

Kokeen järjestäjä rakentaa koealueelle lämmittelyalueen, jossa on kätkeytyä jokaista kyseisessä kokeessa käytettävää hajuja. Lämmittelyalueella käytettävän hajun tulee olla otettu samasta käyttöpakkauksesta kuin etsintäalueella käytettävä haju on.

5. Kokeen kulku

Koe alkaa puoli tuntia ennen ilmoittautumisen alkamisaikaa ja päättyy tunti tulosten julkistamisen jälkeen.

5.1 Koirakoiden suoritusjärjestys

Kokeen järjestäjä vastaa koirakoiden suoritusjärjestyksen arvonnasta. Perustelluista syistä järjestystä voidaan muuttaa, esim. koiran kiima tai ohjaajan terveydelliset syyt.

5.2 Etsinnät

Kunkin etsinnän maksimian ajan, kätköjen määrät ja niistä saatavat löytöpisteet määrää kyseisen etsinnän arvosteleva tuomari.

Koiran löytäessä kätkön ohjaaja nostaa kätensä ylös ja ilmoittaa kuuluvalla äänellä "löytö".

Tuomari vahvistaa löytöilmoituksen oikeaksi tai vääräksi sanomalla "oikein" tai "väärin".

3-luokassa ohjaaja ilmoittaa etsinnän päättyneeksi sanomalla kuuluvalla äänellä "valmis".

5.3. Etsintämuodot

5.3.1. Laatikkoetsintä

Koira etsii kätkö(j)ä kiinteälle alustalle (lattialle tai maahan) asetetuista erilaisista laatikoista tai säilytysesineistä, jotka ovat kiinteäpohjaisia, suljettavia (mutta hajua ulos päästäviä) ja joihin saa piilotettua hajulähteen.

Laatikkoetsintä tapahtuu sisällä tai ulkona, erilaisten sääolosuhteiden ja lämpötilojen vallitessa.

Laatikoiden ja kätköjen määrä tasoluokittain laatikkoetsinnässä:

	1. luokka	2. luokka	3. luokka
Laatikoiden määrä kpl	12-25	20-50	25-60
Kätköjen määrä kpl	1	1-2	1-3
Kätköjen määrä kerrotaan	Kyllä	Kyllä	Ei

5.3.2. Sisäetsintä

Koira etsii kätkö(j)ä erilaisissa sisätiloissa. Sisätiloja ovat erilaisten rakennusten, rakennelmien, kulkuneuvojen tai vastaavien sisätilat, esimerkiksi huone, varasto, hytti, kontti, linja-auto tai junavaunu.

Sisätilojen ja kätköjen määrä tasoluokittain sisäetsinnässä:

	1. luokka	2. luokka	3. luokka

Kätköjen määrä	1	1-2	1-7
Kätköjen määrä kerrotaan	Kyllä	Kyllä	Ei
Etsintäalueeseen sisältyvien etsittäväksi määriteltyjen alueiden (=sisätilojen) määrä	1	1-2	1-5
Kätköjen määrä / sisätila	1	0-2	0-3
Tyhjien sisätilojen määrä	0	0-1	0-1
Kätkön maksimikorkeus cm	120	140	160

5.3.3. Ulkoetsintä

Koira etsii kätkö(j)ä ulkona erilaisissa ympäristöissä. Ulkoetsintä voidaan suorittaa erilaisten sääolosuhteiden ja lämpötilojen vallitessa.

Sisätilojen ja kätköjen määrä tasoluokittain ulkoetsinnässä:

	1. luokka	2. luokka	3. luokka
Kätköjen määrä	1	1-2	1-4
Kätköjen määrä kerrotaan	Kyllä	Kyllä	Ei
Etsintäalueeseen sisältyvien etsittäväksi määriteltyjen alueiden määrä	1	1-2	1-3
Kätköjen määrä / etsittävä alue	1	0-2	0-3
Tyhjien etsittävien alueiden määrä	0	0-1	0-1
Kätkön maksimikorkeus cm	120	140	160

5.3.4. Ajoneuvoetsintä

Koira etsii kätkö(j)ä, jo(t)ka on sijoitettu moottoroituihin kulkuneuvoihin tai sellaisilla tieliikenteessä perässä vedettäviksi tarkoitettuihin välineisiin, jotka ovat tukevia ja turvallisia. Kuten esim. autot, junat, raitiovaunut, peräkärret, trailerit, trukit, traktorit, lentokoneet, helikopterit, moottorikelkat ja mönkijät. Kätkö(t) sijoitetaan ajoneuvojen ulkopuolelle.

Ajoneuvoetsintä voidaan suorittaa joko sisällä tai ulkona, erilaisten sääolosuhteiden ja lämpötilojen vallitessa.

Sisätilojen ja kätköjen määrä tasoluokittain ajoneuvoetsinnässä:

	1. luokka	2. luokka	3. luokka
Ajoneuvojen määrä kpl	1-3	2-4	3-5
Kätköjen määrä yhteensä kpl	1	1-2	1-5
Kätköjen määrä kerrotaan	Kyllä	Kyllä	Ei
Etsintäalueeseen sisältyvien etsittäväksi määriteltyjen alueiden määrä	1	1-2	1-3
Kätköjen enimmäismäärä / ajoneuvo	1	1	1
Tyhjien ajoneuvojen määrä	0-2	0-3	0-4
Kätkön maksimikorkeus	Pienimmän kokeeseen osallistuvan koiran noin kuonon korkeudella.		

5.6 Luopuminen kokeesta

Koiranohjaaja voi luopua kokeesta missä vaiheessa tahansa ennen kokeen päättymistä. Luopumisilmoitukseen mennessä saavutetut pisteet eivät jää voimaan.

5.7 Sulkeminen kokeesta

Tuomari voi sulkea koirakon kokeesta, jos

- ohjaaja, avustaja tai tukihenkilö käyttäytyy sääntöjen tai ohjeiden vastaisesti tai käyttäytyy epäasiallisesti tuomaria, järjestäjää, kanssakilpailijoita tai koira kohtaan
- koira käyttäytyy aggressiivisesti

Kun koira suljetaan kokeesta, määrätään koiralle 3 kk mittainen koetauko. Jos koirakko rikkoo koetaukoa, on asia ilmoitettava Kennelliitolle jatkotoimenpiteitä varten. Koiran käyttäytyessä vihaisesti ylituomari täyttää Kennelliitolle ilmoituksen koiran vihaisesta käyttäytymisestä koe- tai kilpailutilanteessa kulloinkin voimassa olevan yleisohjeen mukaan.

5.8 Kokeen keskeyttäminen

Päätöksen kokeen keskeyttämisestä tekee ylituomari.

Koe keskeytetään seuraavissa tapauksissa

- luonnon olosuhteet muuttuvat sellaisiksi, ettei koiran työskentelyä voida arvioida (esim. myrsky) tai lämpötilarajat rikkoutuvat

– pimeän tulo estää kokeen jatkamisen.

Keskeyttämiseen mennessä saavutetut pisteet jäävät voimaan.

6. Pistelaskenta

6.1. Etsinnän pisteytys

Mikäli etsintäalueella on useampia kätköjä, tulee ne pisteyttää siten, että niiden yhteispistemäärä on 25. 3. luokassa yhteispistemäärään tulee sisällyttää myös se, että ohjaaja ilmoittaa etsinnän valmiiksi. Osion arvosteleva tuomari määrittelee kätkö(je)n ja valmisilmoituksen pistemäärän.

6.2. Virhepisteet

Etsinnässä tapahtuneista virheistä annetaan virhepisteitä.

- Yhden pisteen virheitä voi antaa korkeintaan kolme (3) samasta asiasta.
- Kun 2 virhepistettä annetaan, osion etsintä keskeytetään. Osion suoritusajaksi merkitään enimmäisaika. Koirakko saa pitää keskeytetyssä osiossa saavuttamansa löytöpisteet.
- Kun 3 virhepistettä annetaan, osion etsintä keskeytetään. Osion suoritusajaksi merkitään enimmäisaika. Koirakko menettää osiossa saavuttamansa löytöpisteet.

1 virhepiste annetaan, jos:

- Ohjaaja tai koira vaikuttaa etsintäalueeseen
- Ohjaaja palkitsee koiran ennen kuin tuomari on vahvistanut löydön oikeaksi.
- Ajoneuvoetsinnässä
  - Koira nousee ajoneuvoa vasten
  - Koira menee ajoneuvon alle
- Ohjaaja käyttää pakotteita koiransa hallitsemiseen

2 virhepistettä annetaan, jos:

- Ohjaaja tai koira vahingoittaa etsintäaluetta
- Ohjaaja ilmoittaa virheellisesti

- kätkön löytymisen
- 3. luokassa etsinnän valmiiksi, vaikka osa kätköistä on löytymättä.
- Ohjaaja irrottaa koiran taluttimen ilman tuomarin lupaa

3 virhepistettä annetaan, jos:

- Ohjaaja
  - saattaa koiransa vaaraan
  - ei hallitse koiraa
  - palkitsee koiran etsintäalueella sääntöjen vastaisesti (välinepalkkaus)
- Koira
  - tekee tarpeensa etsintäalueelle
  - jättää etsintäalueen
    - Koira saa kuitenkin käydä koesuorituksen aikana etsintäalueen ulkopuolella, esimerkiksi hyödyntääkseen etsinnässään vallitsevan tuulen tai sisäilman virtauksen suuntaa.

7. Ajanotto

Ajanotto käynnistyy koiran kuonon ylittäessä etsintäalueelle määritellyn lähtölinjan.

Ajanotto pysähtyy tasoluokittain seuraavasti:

- Kaikissa tasoluokissa: Kun tuomari vahvistaa ohjaajan ilmoittaman löydön vääräksi
- 1. luokka: Kun tuomari vahvistaa ohjaajan ilmoittaman löydön oikeaksi.
- 2. luokka: Kun tuomari vahvistaa ohjaajan ilmoittaman viimeisen löydön oikeaksi.
- 3. luokka: Kun tuomari vahvistaa ohjaajan valmis -ilmoituksen.

Mikäli etsintäalueella on siirtymiä etsittävältä alueelta toiselle, ajanotto voidaan keskeyttää siirtymisen ajaksi.

Suoritus aika kirjataan sekunnin kymmenesosan (0,1) tarkkuudella.

Enimmäisaika kirjataan, jos:

- Koira ei löydä kaikkia kätköjä määrättyssä enimmäisajassa.
- Tuomari vahvistaa ohjaajan ilmoittaman löydön vääräksi.
- Koirakolle annetaan 2 tai 3 pisteen arvoinen virhe.
- 3. luokassa ohjaaja ilmoittaa virheellisesti etsinnän olevan valmis.

8. Kokeen tulokset

8.1 Tulosten laskeminen

Loppuun viedyssä ja keskeytetyssä kokeessa tulos lasketaan. Jos koirakko suljetaan kokeesta tai koiranohjaaja luopuu kesken kokeen, tulosta ei lasketa. Keskeytyksen, sulkemisen ja luopumisen syy merkitään koirakohtaiseen arvostelulomakkeeseen huomautuksia -kohtaan.

Sijoitukset selviävät laskemalla:

1. saavutetut pisteet
2. virhepisteet
3. suoritus aika.

Mikäli kokeessa useammalla koirakolla on sama löytö- ja virhepisteiden määrä sekä sama aika, määräytyy kolmen parhaan sijoitus seuraavasti:

1. Se koirakko, jolla on eniten 1. sijoituksia kokeen eri osioissa, voittaa.
2. Mikäli useammalla koirakolla on sama määrä osioiden 1. sijoituksia, voittaa se koirakko, jolla on paras osioiden sijoitusten keskiarvo.

8.2. Tulosten tarkistus

Vastaava koetoimitsija vastaa tulosjärjestelmään ja koekirjoihin tehtävien merkintöjen oikeellisuudesta. Ylituomari vahvistaa tulokset.

8.3. Tulosten lähettäminen

Kokeen järjestäjän on lähetettävä kokeen tulokset viikon kuluessa kokeen päättymisestä koeluvan myöntäjän ilmoittamalla tavalla.

8.4. Luokkanousut

Kaikkien etsintämuotojen kokeiden (KEK) ja yksittäisten etsintöjen kokeiden (YEK) luokkanousut tapahtuvat riippumatta toisistaan.

Koira on oikeutettu luokkanousuun sen saavutettua kolmesta eri (saman koelajin/etsintämuodon) kokeesta 100 pistettä ja enintään 3 virhepistettä kustakin. Näiden tulosten täytyy olla vähintään kahden eri ylituomarin vahvistamia.

9. Muutokset ohjeeseen

Muutokset tähän ohjeeseen hyväksyy Kennelliitto.

NOSEWORK-KOKEEN TUOMARIOHJE

Hyväksytty Kennelliitossa 8.12.2021. Voimassa 1.6.2022 alkaen

Voimassa oleva koekirja

Jokaisella kokeeseen osallistuvalla koiralla on oltava koirakohtainen nosework koekirja, johon kirjataan kaikki koiran saavuttamat tulokset.

Kennelliiton päteväimä nosework-ylituomari vahvistaa koiran koekirjan voimaan koiran ensimmäisen kokeen yhteydessä.

Ennen koekirjan vahvistamista koiralta luetaan siru, ja tunnistenumeroa verrataan rekisteritodistukseen ja koekirjaan.

Avustajan käyttäminen

Koiran ohjaajan on kerrottava kokeeseen ilmoittautumisen yhteydessä tiedossa olevasta avustajan tarpeesta.

Avustajan käyttämiseen on pyydettävä kokeen ylituomarin lupa viimeistään ennen etsintäalueeseen tutustumisen päättymistä. Avustaja ei saa osallistua koiran ohjaamiseen. Avustaja ei saa seurata muiden koirakoiden etsintöjä ennen avustamansa koirakon suoritusta.

Tukihenkilön käyttäminen

Alaikäisen koiranohjaajan tukihenkilö ei saa seurata muiden koirakoiden etsintöjä ennen tukemansa koirakon suoritusta. Tukihenkilö ei saa osallistua koiran ohjaamiseen.

Etsinnän aikana tukihenkilön tulee pysytellä osion arvostelevan tuomarin osoittamassa paikassa.

Erytisestä syystä osion arvosteleva tuomari voi antaa tukihenkilölle luvan olla myös etsintäalueen sisäpuolella.

Kokeen tuomarit

Yksi tuomari saa arvostella enintään 80 osasuoritusta päivän aikana.

Saman tuomarin tulee arvostella yhden osion kaikki suoritukset.

Ylituomaria ei voi vaihtaa kesken kokeen, mutta pakottavista syistä osion arvostelevan tuomarin voi vaihtaa. Pakottavia syitä voi olla esim. tuomarin loukkaantuminen tai muu vastaava syy. Kullekin tuomarille saa kuitenkin kertyä arvosteltavaksi enintään 80 osasuoritusta päivässä.

Koealue

Kokeen ylituomari vastaa koealueen soveltuvuudesta nosework-kokeeseen.

Etsintäalueet

Etsintäalueen turvallisuutta arvioitaessa tulee huomioida mm. seuraavia seikkoja:

- Alustan pitävyys (ei liukas)
- Alustan ja vasten noustavien pintojen tukevuus

- Ei teräviä kulmia tai esineitä etsintäalueella
- Ei haitallisia kemikaaleja
- Ei putoamisvaaraa

Hajulähteiden käsittely ja sijoittaminen koetilanteessa

Tuomari päättää kokeessa käytettävän hydrolaatin käsittelemisestä. Tuomari voi tarvittaessa valtuuttaa erikseen nimetyn henkilön tuomaan ja käsittelemään hydrolaatteja kokeen aikana.

Kokeessa yksi tippa hydrolaattia imeytetään siirrännäiseen.

Siirrännäisenä käytetään huonekalutassuja, vanupuikkoja, sideharsotaitoksia tai vanulappuja.

Hajun annetaan asettua kätöksessä vähintään 15 minuutin ajan ennen nollakoiran suoritusta.

Kokeen aikana kätkö(j)ä ei siirretä paikasta toiseen. Etsintäalueet ja niihin sijoitetut kätköt ovat kaikille kokeeseen osallistuville koirille samoja.

Pakottavasta syystä kätkön siirtäminen on mahdollista kesken kokeen esimerkiksi pissavahingon turmellessa kätkön. Tällöin kätkö siirretään ja koetta voidaan jatkaa. Uuden kätkön tulee vastata vaikeusasteeltaan turmeltunutta kätköä.

Kätöksessä sijaitseva haju siirrännäisineen uusitaan vähintään neljän (4) tunnin välein. Olosuhteiden edellyttäessä voidaan kätöksessä oleva haju siirrännäisineen uusia aikaisemmin.

Kätköön sijoitettava siirrännäinen on sijoitettava siten, että ohjaaja ei pysty havaitsemaan sitä katseellaan.

Tulkintaohje:

- Ei pientä magneettia suurempia ylimääräisiä kätkön rakentamiseen käytettäviä apuvälineitä (rasiat ym.).

Kätköt tulee sijoittaa siten, että kätkölle pääsy ja kätkön ilmaiseminen on koiralle turvallista.

2- ja 3-luokassa useampia kätköjä sisältävällä etsintäalueella kätköjen etäisyys toisistaan tulee olla olosuhteet huomioon ottaen riittävä. Riittäväksi etäisyydeksi voidaan katsoa se, että koiralla on mahdollisuus erottaa hajulähteet selkeästi kahdeksi eri kätköksi.

2- ja 3-luokan kätköt voivat sijaita siten että koira ei välttämättä pääse lähelle kätköä.

Etsintäalueeseen tutustuminen

Koiran ohjaajan on osallistuttava ennen etsintöjen alkamista ohjaajille järjestettävään tuomarin puhutteluun ja etsintäalueisiin tutustumiseen. Etsintäalueeseen tutustuminen tapahtuu etsintäalueella käymällä.

Etsintäalueeseen tutustuminen suoritetaan ilman koiria.

Etsintäalueeseen tutustumisen yhteydessä tuomari informoi etsintään liittyvistä asioista, mahdollisista poikkeamista ja turvallisuusnäkökohdista.

Ohjaaja voi esittää kysymyksiä tuomarille etsintäalueeseen tutustumisen yhteydessä.

Varustus koetilanteessa

Kokeeseen osallistuvilla koirilla tulee olla kiinteät valjaat tai kiinteä, kuristamaton kaulapanta.

Koira suorittaa etsinnät kytkettynä, ellei osion arvosteleva tuomari erityisestä syystä salli myös vapaana tapahtuvan etsinnän.

Etsinnän aikana käytettävän hihnan pituutta ei ole määritelty.
Kelataluttimen käyttö on kielletty.

Kaikki koiran turvallisuuden kannalta tarpeellisiksi katsottavat varusteet, kuten takki tai tossut, ovat sallittuja. Koiralle voidaan pukea myös etsimiseen liittyviä välineitä, kuten esim. liivit tai valjaat.

Virtsaamista estävien suojiin käyttö ei ole turvallisuuden kannalta tarpeellista ja niiden käyttö ei ole sallittua.

Etsintäalueella tapahtuneet merkittävät muutokset

Osion arvosteleva tuomari kertoo kokeeseen osallistuvalla koirakolle ennen tämän suoritusta, mikäli etsintäalueella on kohtia, jotka ovat etsintäalueeseen tutustumisen jälkeen merkittävästi muuttuneet tai joihin koirat ovat merkittävästi vaikuttaneet (pissa, kakka, jne.).

Koirakon vuorovaikutus koetilanteessa

Koiraa saa ohjata vapaasti. Etsinnän aikana koiralle saa antaa vihjeitä, siihen saa koskea ja koiraa saa nostaa.

Koiran tekemälle ilmaisulle hajunlähteen löytämisessä ei aseteta sääntöjä tai rajoituksia, mutta ilmaisu ei saa aiheuttaa etsintäalueeseen vaikuttamista tai kätkön vahingoittamista.

Ilmaisun pitää olla ohjaajalleen tulkittavissa ja tuomarin täytyy voida nähdä koiran työskentelevän ja reagoivan hajun lähteeseen.

Ilmaisutapa voi myös vaihdella kesken kokeen.

Ilmaisutapaa ei tarvitse kertoa tuomarille etukäteen.

Löydön ilmoittaminen

Ennen löydön vahvistamista tuomari voi tarvittaessa varmistaa kätkön oikea löytymisen pyytämällä ohjaajaa tarkentamaan kätkön sijainnin. Ohjaajan on pystyttävä tarkentamaan kätkön sijainti tuomarille ilman koiran apua.

Ohjaaja saa palkita koiransa vasta sen jälkeen, kun tuomari on vahvistanut löydön oikeaksi.

Koiran palkitseminen ruoalla, lelulla tai niihin verrattavilla asioilla (välinepalkkaus) etsintäalueella ei ole sallittu. Tuomari voi osoittaa etsintäalueen ulkopuolella sijaitsevan alueen, missä ohjaaja saa palkita koiraansa etsinnän päätyttyä.

Etsintäalueella ja sen välittömässä läheisyydessä tapahtuvan koiran sosiaalisen palkitsemisen tulee tapahtua hillitysti ja turvallisesti.

Suorituksen keskeyttäminen

Tuomari voi tarvittaessa keskeyttää koirakon suorituksen.

Keskeytyksen syitä voivat olla esimerkiksi osaamattomuus, koiran karkaaminen, hallitsematon käyttäytyminen, koiran tai ohjaajan loukkaantuminen tai jokin muu näihin verrattava syy.

Ohjaaja voi koko kokeesta luopumatta jättää suorittamatta yhden tai useamman osion ilmoittamalla asiasta kyseisen osion arvostelevalle tuomarille. Suorituksen voi keskeyttää myös etsinnän jo alettua.

Osiosta kirjataan 0 löytöpistettä ja enimmäisaika. Suorituksen keskeyttämiseen mennessä annetut virhepisteet jäävät voimaan. Koirakko saa jatkaa koetta seuraavasta osiosta.

Kohdehajut ja häiriöhajut

Etsittävinä hajuina käytetään hydrolaatteja.

1-luokassa etsittävänä on yksi hydrolaatti.

2-luokassa 1-2 hydrolaattia.

3-luokassa 1-3 hydrolaattia.

2- ja 3-luokissa on mahdollista käyttää myös kyseisten luokkien hydrolaattien yhdistelmiä.

2- ja 3-luokissa etsintäalueella voidaan käyttää myös häiriöhajuja.

Alla olevassa taulukossa kuvataan eri luokkien hydrolaatit, niiden mahdolliset yhdistelmät sekä häiriöhajujen käyttö.

Haju	1-luokka	2-luokka	3-luokka
Eukalyptus	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Laakerinlehti	Ei	Kyllä	Kyllä
Laventeli	Ei	Ei	Kyllä
Yhdistelmähajut	Ei	Kyllä	Kyllä
Häiriöhajut	Ei	Kyllä	Kyllä

Häiriöhajuina ei saa käyttää kongeja, tennispalloja, teetä, kahvia eikä sieniä.

Häiriöhajuina ei myöskään saa käyttää eukalyptusta, laventelia tai laakerinlehteä sisältäviä tuotteita eikä voimakkaita kemikaaleja.

ETSINTÄMUOTOIHIN LIITTYVIÄ TARKENNUKSIA

Laatikkoetsintä

Rikkoutunut tai selvästi muuttunut laatikko on vaihdettava uuteen ennen seuraavaa koirakkoa.

1-luokan laatikkoetsinnässä käytetään pahvilaatikoita, joiden koko on noin 20 x 20 x 10 cm (Kanta x leveys x korkeus).

Ajoneuvoetsintä

Ajoneuvoetsinnän ajoneuvojen tulee sijaita vähintään 1,5 metrin päässä toisistaan.

Perävaunu ym. voivat olla kytkettynä vetoautoon, mutta ne lasketaan kahdeksi eri ajoneuvoksi.

Linjauksia:

- Perävaunu: aisaa vasten nouseminen ei aiheuta virhepisteitä
- Asuntovaunu: Aisaa vasten nouseminen ei aiheuta virhepisteitä.
- Em. ajoneuvojen renkaita, koria, jne. vasten nouseminen aiheuttaa yhden virhepisteen.
- Aisan yli tai ali kulkeminen ei aiheuta virhepisteitä.
- Tarvittaessa tuomari voi antaa tarkentavia ohjeita.

PISTELASKENTA

Virhepisteet

Virhepisteitä voi saada niin kauan kuin koira sijaitsee etsintäalueella.

1 pisteen virheet

Yleisohjeessa mainittu etsintäalueeseen vaikuttaminen (esimerkkejä, linjauksia):

- Piehtarointi
- Pintojen, esineiden, jne. nuoleminen ja pureminen siten, ettei synny vaurioita
- Ohjaaja siirtää etsintäalueella olevia esineitä ilman lupaa
- Ohjaaja koskee tarkoituksellisesti etsintäalueella olevia esineitä
- Ohjaaja tai koira pudottaa palkkion (makupala, lelu)
- Koira tallaa tai raapii laatikoita, siirtelee esineitä tms.
- Koiran liina laahaa maata haitallisesti

2 pisteen virheet

Arvosteluohjeen etsintäalueen vahingoittaminen (esimerkkejä, linjauksia):

- Ajoneuvoetsinnässä koira raapii ajoneuvoa
- Koira turmelee etsintäaluetta tai siellä sijaitsevia esineitä
- Koira turmelee laatikoita
- Koira kaivaa tai raapii maata tai sisätilan pintoja

Koiran hallinnan menettäminen

Jos samasta syystä annettu yhden pisteen virhe toistuu yhden etsinnän aikana kuusi kertaa, ei koiran katsota enää olevan hallinnassa. Tällöin osion etsintä keskeytetään antamalla kolme virhepistettä. Osion suoritusajaksi merkitään enimmäisaika ja koirakko menettää osiossa saavuttamansa löytöpisteet.

ETSINTÄAJAN MÄÄRITTÄMINEN JA AJAN OTTAMINEN

Etsintäajan määrittäminen

Yksittäiseen osioon varatusta etsintäajasta käytetään nimitystä enimmäisaika. Etsinnän arvosteleva tuomari määrittelee arvostelemansa osion enimmäisajan.

Enimmäisaikaa määriteltäessä otetaan huomioon mm. olosuhteet, etsintäalueen koko ja kyseessä oleva luokka.

Etsittävä alue tulisi voida kiertää (rauhallisesti kävellen) ympäri kaksi tai kolme kertaa annetussa enimmäisajassa.

1-luokassa enimmäisaika on enintään 5 min.

Tuomari kertoo etsinnän enimmäisajan etsintäalueeseen tutustumisen yhteydessä.

Ajan ottaminen

Ajanottaja ilmoittaa, kun etsintäaikaa on jäljellä 30 sekuntia. Tämän lisäksi etsinnässä, jossa enimmäisaika ylittää 5 minuuttia, ajanottaja ilmoittaa myös, kun etsintäaikaa on jäljellä 60 sekuntia.

Yllättävän ja kohtuuttoman häiriön esiintyessä ajanotto ja etsintä voidaan pysäyttää, kunnes häiriön aiheuttama tilanne on saatu korjattua. Tilanteen korjaannuttua koirakko saa jatkaa suoritustaan siitä kohtaa, mihin etsintä pysähtyi ja ajanotto jatkuu. Tuomari antaa merkin, kun etsintä ja ajanotto saa jatkaa. Tarvittaessa tuomarin päätöksellä etsintä ja ajanotto voidaan aloittaa myös alusta.

Kohtuuttomia yllättäviä häiriöitä voivat olla esimerkiksi tuulenpuuska, joka siirtää etsintäalueella sijaitsevia esineitä paikoiltaan tai lennättää sinne uusia alueelle kuulumattomia esineitä, ajoneuvon polttoainekäyttöisen lämmittimen käynnistyminen, äkillinen voimakas raekuuro yms.

Suoritusajat ilmoitetaan ja kirjataan kymmenesosasekunnin (0.1s) tarkkuudella.

Enimmäisajan ylittyminen

Luokissa 2 ja 3 koirakko säilyttää enimmäisajan päättyessä osiosta siihen mennessä saadut löytö- ja virhepisteet.

KOKEEN TULOKSET

Tulosten vahvistaminen

Kunkin osion arvostellut tuomari vahvistaa koekirjaan arvostelemansa osion tulokset. Kokeen ylituomari vahvistaa koekirjaan kokeen yhteistulokset.

Kokeen ylituomari vahvistaa kokeen tulokset Omakoirassa viikon kuluessa siitä, kun järjestäjä on ilmoittanut tulokset tallennetuiksi.

Luokkanousut

Kokeen ylituomari vahvistaa koekirjaan merkityt luokkanousuun oikeuttavat tulokset.

MUUTOKSET

Muutokset tähän tuomariohjeeseen hyväksyy Kennelliitto Kennelliiton Nosework työryhmän esityksestä.

NOSEWORK KOKEEN JÄRJESTÄJÄN TOIMINTAOHJE

Hyväksytty Kennelliitossa 29.3.2023, voimassa 1.4.2023 alkaen.

YLEISTÄ NOSEWORK-KOKEISTA

Nosework-kokeiden henki

Noseworkin idea on pitää hauskaa yhdessä koiran kanssa. Kokeen järjestäjän odotetaan panostavan hyvään yhteishenkeen ja iloiseen ilmapiiriin sekä huolehtivan siitä, että koekäynti on kaikille koirille ja ohjaajille positiivinen kokemus.

Osa koirista saattaa olla epävarmoja esim. ympäristön tai ihmisjoukon läheisyydestä. Tällaisia koiria kutsutaan ns. keltaisiksi koiriksi ja aikaisemmin tällaisille koirille laitettiin taluttimeen merkiksi keltainen nauha.

Enää tällaista merkintää ei käytetä, sillä nosework-kokeissa kaikkia koiria kohdellaan ns. keltaisina koirina, eli niille annetaan riittävästi liikkumatilaa ja työskentelyrauhaa.

Nosework kokeessa noudatetaan Kennelliiton hyväksymiä sekä yleisiä että noseworkia koskevia sääntöjä ja ohjeita.

Koepaikalla tulee olla luettavissa voimassa oleva:

- Nosework koesääntö
- Nosework yleis- ja arvosteluohje
- Nosework tuomarikäsikirja
- Nosework-kokeen järjestäjän ohje
- Kennelliiton yleiset ohjeet.

Asiakirjat voivat olla luettavissa myös sähköisessä muodossa.

Osallistumisoikeudesta ja jääviydestä

Ilman osallistumisoikeutta saavutetut tulokset mitätöidään.

Kokeissa noudatetaan Kennelliiton yleistä jääviyssääntöä.

Osallistumismaksun tulee olla maksettu ennen koetta.

Kokeessa työtehtävissä oleva henkilö, joka osallistuu kokeeseen myös koiranohjaajana, ei saa olla sellaisen koetta koskevan tiedon äärellä, mistä hänelle saattaisi olla hyötyä etsinnän suorittamisessa. Asiaan tulee kiinnittää erityistä huomiota jo kokeen suunnitteluvaiheessa.

Rajoitukset osallistumiseen

Kokeen järjestäjä saa rajoittaa kokeen osallistujamäärää ja se voi kieltää juoksuisten narttujen osallistumista kokeeseen, mikäli kyseisen kokeen järjestämisohje niin edellyttää.

Muilta osin noudatetaan Kennelliiton kokeiden rajoitusperusteet -ohjetta.

Tasoluokat

Koira voi osallistua vain sen tasoluokan kokeeseen, johon sillä on osallistumisoikeus ilmoittautumishetkellä.

Ulkomaisen koiran osallistuminen

Ulkomainen koira voi osallistua vastaavaan tasoluokkaan kuin mihin sillä on koeoikeus omassa kotimaassaan.

Ulkomaalainen koirakko osoittaa osallistumisloukkansa kotimaassaan FCI:n hyväksymän järjestön vahvistamalla koekirjallaan. Mikäli koiralla ei ole edellä mainitun kaltaista koekirjaa, niin se aloittaa kaikissa koemuodoissa alimmasta luokasta.

Ulkomaalaisella koiralla on oltava koirakohtainen Suomen Kennelliiton nosework koekirja, johon kirjataan kaikki koiran Suomessa saavuttamat tulokset.

Kokeen ylituomari vahvistaa osallistumisoikeuden omaavalle ulkomaalaiselle koiralle suomalaisen koekirjan, koiran osallistuessa ensimmäistä kertaa kokeeseen Suomessa.

Koiran tai ohjaajan vaihto

Koira voi osallistua kokeeseen vain yhden ohjaajan ohjaamana.

Kokeeseen ilmoitetun ohjaajan voi vaihtaa vielä koepaikalla ilmoittautumisen yhteydessä. Ilmoittautumisen jälkeen ohjaajaa ei enää voi vaihtaa.

Kokeeseen alun perin ilmoitettua koiraa ei saa vaihtaa. Mahdollisessa peruuttamistapauksessa koepaikka luovutetaan varasijalla olevalle koiralle.

Kokeen tuomarit

Kokeen järjestäjä vastaa kokeessa tarvittavien tuomareiden hankkimisesta.

Mikäli kokeen arvostelevana tuomarina on ulkomaalainen tuomari, tulee kokeen järjestäjän varmistaa ulkomaisen tuomarin arvostelu-oikeus ja toimittaa todistus Kennelliittoon. Kennelliitto varmistaa tuomarin arvostelu-oikeuden vain siinä tapauksessa, että tuomarin kotimaan kennelkeskusjärjestö ei sitä järjestävälle yhdistykselle anna. Varmistus on tehtävä jokaiseen kokeeseen erikseen. Ulkomainen tuomari voi toimia vain arvostelevana tuomarina.

Vastaava koetoimitsija

Vastaavan koetoimitsija vastaa kokeen käytännön järjestelyiden toteuttamisesta kokeen ylituomarin alaisuudessa.

Vastaavan koetoimitsijan tehtävä alkaa jo kokeen suunnitteluvaiheessa ja hänen on tutustuttava kaikkiin kokeeseen liittyviin elementteihin riittävästi jo ennen kokeen anomista.

Turvallisuus ja vastuukysymykset

Kokeen järjestäjä ei ole velvollinen vakuuttamaan kokeeseen osallistujia ja jokainen osallistuu kokeeseen omalla vastuullaan.

Kokeeseen osallistuja on vastuussa itsensä aiheuttamastaan tai koiransa aiheuttamista vahingoista. Tästä tulee mainita viimeistään kokeeseen osallistuville lähetettävässä koekirjeessä.

Koepaikalla tulee olla näkyvillä lähimmän päivystävän lääkärin ja eläinlääkärin yhteystiedot sekä yleinen hätänumero.

Koepaikalla tulee olla ensiaputarvikkeita saatavilla.

Kokeen järjestäjä pyrkii kokeen järjestelyillä ja laatimillaan ohjeistuksilla varmistamaan kaikkien koalueella oleskelevien turvallisuuden koepäivänä.

Vahinkotapauksissa jokaisen tulee aktiivisesti osallistua ensiavun järjestämiseen sitä tarvitseville.

Järjestäjän tietoon tulleet vaaratilanteet tulee aina käsitellä välittömästi ja havaitut puutteet tulee korjata sellaisiksi, että koetta voidaan jatkaa turvallisesti.

Kokeen aikana havaitut vaaratilanteet ja tulevaisuudessa vastaavan tilanteen torjumiseksi keksityt keinot kirjataan tuomarin raporttiin.

Toteutuneet vahinkotapaukset tulee käsitellä koepaikalla myös järjestäjän ja tuomarin yhteisessä keskustelussa, jotta löydettäisiin mahdollisia keinoja vastaavien tapausten välttämiseksi jatkossa.

ENNEN KOETTA

Kokeen anominen

Kokeet anotaan Kennelliiton Omakoira-palvelusta viimeistään 6 viikkoa ennen koetta.

Poikkeuslupia lyhyempään käsittelyaikaan ei voida myöntää

<https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/kokeiden-anominen-omakoira-palvelussa-ohje-yhdistyksille>

Anomisessa tarvittavat tiedot

Koeluvan anomisvaiheessa tulee olla tiedossa kaikki kokeen anomisessa tarvittavat tiedot:

- Kokeen järjestäjä
- Koelaji (KEK / YEK)
- Päivämäärä

- Koepaikan kennelpiiri ja kunta
- Koepaikka, ylituomari ja mahdolliset arvostelevat tuomarit
- Vastaava koetoimitsija
- Ilmoittautumisten vastaanottaja
- Rajoitukset osallistumiselle (Määritelty rajoitusperusteissa esim. koiramäärät)
- Etusijaisuus jäsenyhdistyksen, rodun tms. perusteella (Huom! Vain yksi priorisointi sallittu)
- Osallistumismaksu, Tili- ja viitenumerot
- Ilmoittautumisen lisätiedot (esim. erilainen osallistumismaksu tietyille osallistujille)
- Ilmoittautumisajan alku- ja loppuajankohdat
- Kokeen mahdolliset www-sivut
- Linkki ilmoittautumislomakkeeseen tai sähköpostiin
- Kokeen lisätiedot
  - Tulevat näkyviin tapahtumakalenteriin.
  - Kokeen lisätietoja ovat esim. saavatko juoksuiset nartut osallistua, onko koepaikalla esteistä liikuntarajoitteisille, jne.
- Anomuksen lisätiedot
  - Eivät näy julkisesti koekalenterissa
  - Anomuksen lisätietoja ovat esimerkiksi tarkemmat tiedot koepaikasta ja sen soveltuvuudesta nosework-kokeen järjestämiseen, logistiikkasuunnitelmat yms.
  - Lisäksi anomukseen voi liittää esimerkiksi pohjapiirroksen koepaikasta.

Anomisvaiheessa tulee olla jo valmiina kaikki kokeen anomiseen tarvittavat tiedot:

Kokeen järjestäjä,

- Järjestäjän kennelpiiri
- Koelaji, päivämäärä
- Koepaikan kennelpiiri ja kunta
- Koepaikka
- Ylituomari ja mahdolliset arvostelevat tuomarit
- Vastaava koetoimitsija
- Ilmoittautumisten vastaanottaja
- Rajoitukset osallistumiselle

Kokeesta tiedottaminen

Tapahtumakalenteri

Kun koe on hyväksytty, se tulee näkyviin Kennelliiton tapahtumakalenteriin. Tämän lisäksi kokeen järjestäjä saa ilmoittaa kokeesta valitsemissaan kanavissa.

Hajukarenssi

Järjestäjän tulee tiedottaa kokeesta ja koepaikasta alueellaan ja pyrkiä varmistamaan, ettei nosework-hajuja käytetä etsintäalueilla ennen koetta karenssiaikana (30 vrk).

ILMOITTAUTUMINEN JA POIS JÄÄMINEN

Kokeeseen ilmoittautuminen

Kokeen järjestävä yhdistys päättää osallistumismaksujen suuruuden, ilmoittautumisajan ja ilmoittautumistavan.

Ilmoittautumisessa kannattaa kysyä jo valmiiksi mahdolliset tarpeet avustajan tai tukihenkilön käyttöön sekä pyörätuolin tai vastaavien erityistarpeiden huomioimisesta.

Ilmoittautumisiin tulee vastata henkilökohtaisesti viimeistään heti ilmoittautumisajan umpeuduttua.

Koepaikan saaneille osallistujille annetaan määräaika osallistumismaksun maksamiselle. Mikäli osallistumismaksua ei ole maksettu määräaikaan mennessä, voidaan lunastamatta jääneitä paikkoja tarjota varasijoilla oleville.

Ilmoittautumisajan päätyttyä vapaaksi jääneille paikoille voidaan ennen kokeen alkamista ottaa jälki-ilmoittautumisia.

Varasijalta tai jälki-ilmoittautuneena kokeeseen hyväksytyin koirakon osanottomaksu on maksettava ennen kokeen alkua

Kokeesta poisjäänti

Maksujen palauttamista varten tarvittavat dokumentit ja tiedot on toimitettava kokeen järjestäjälle viimeistään seitsemän vuorokauden kuluessa kokeen päättymisestä.

Kokeen järjestäjä päättää, vaatiiko se lääkärintodistusta tai vastaavia dokumentteja osanottomaksun palauttamisen perusteeksi.

Koe- ja etsintäalueet

Koealue

Kokeen järjestäjän tulee varata tuomarille riittävästi aikaa tutustua koealueeseen hyvissä ajoin ennen koetta.

Koealue on suunniteltava siten, että ulkoilu-, pysäköinti-, lämmittely-, odotus- ja siirtymäalueilta tai sosiaalituloista ei ole näköyhteyttä etsintäalueille.

Mahdollisuuksien mukaan juoksunartuille osoitetaan erillinen ulkoilutusalue.

Osallistujille on ilmoitettava alueet, joissa juoksunartun on käytettävä juoksusuojaa.

Kokeen järjestäjä tai ylituomari päättävät, sallitaanko koealueella koiria, jotka eivät osallistu kokeeseen. Kokeen järjestäjällä on oikeus tarkistaa kaikkien koealueella liikkuvien koirien rokotustodistukset.

Koealueella liikkua koiralla tulee olla enintään 2 metrin pituinen kiinteä talutin. Etsintäalueella käytettävän taluttimen tai liinan pituutta ei rajoiteta.

Tuomarin luvalla etsintäalueen siirtymien välillä voidaan liikkua 2 metriä pidemmässä taluttimessa.

Lämmittelyalue

Kokeen järjestäjä rakentaa koealueelle lämmittelyalueen, jossa on kätkeytyä jokaista kyseisessä kokeessa käytettävää hajua. Lämmittelyalueella käytettävän hajun tulee olla otettu samasta käyttöpakkauksesta kuin etsintäalueella käytettävä haju.

Lämmittelyalue on sijoitettava siten, että koirakot pääsevät sinne helposti ja rauhassa ennen omaa etsintävuoroaan tutustumaan kokeessa käytettävään hajuun.

Lämmittelyalueen on oltava turvallinen ja tukeva. Lämmittelyalueelle asetettavat olevat hajut on merkittävä riittävän selkeästi.

Kokeen tuomarit voivat valtuuttaa erikseen nimetyn henkilön valmistelemaan ja rakentamaan lämmittelyalueen.

Lämmittelyalueelle sijoitettuihin hajuihin ei saa koskea muut kuin tuomari tai hänen erikseen nimeämät henkilöt. Lämmittelyalueella tapahtuneista vahingoista tulee ilmoittaa välittömästi kokeen toimitsijoille.

Etsintäalueet

Etsintäalueiden suunnittelussa tulee huomioida mm. seuraavia seikkoja:

- Alustan pitävyys (ei liukas)
- Alustan ja vasten noustavien pintojen tukevuus
- Ei teräviä kulmia tai esineitä etsintäalueella
- Ei haitallisia kemikaaleja
- Ei putoamisvaaraa

Etsintäalue tulee merkitä selkeästi ja turvallisesti. Merkitsemiseen voi käyttää esimerkiksi liitua, teippiä, kehänauhaa tai kartioita.

Etsintäalueen merkitseminen pyritään toteuttamaan siten, että merkitsemiseen käytettävistä välineistä olisi mahdollisimman vähän häiriötä etsinnän suorittamiselle (esimerkiksi tuulissa lepattava kehänauha tms).

Arvostelevan tuomarin on pystyttävä säilyttämään näköyhteys arvostelevaansa koirakkoon koko etsinnän ajan.

Ajanottajalla on oltava esteetön näkyvyys lähtölinjalle sekä riittävä kuuloyhteys tuomariin.

Etsintäalueita suunniteltaessa on pyrittävä mahdollistamaan koirakon avustajan tai tukihenkilön käyttäminen.

Etsintäalueella tai sen läheisyydessä työskentelevät toimihenkilöt pyritään sijoittamaan siten, että heistä on mahdollisimman vähän häiriötä etsintää suorittavalle koirakolle.

Etsintäalueelle siirtymiset suoritetaan ohjatusti tai kokeen järjestäjän antamien ohjeiden mukaisesti.

Etsintäalueelle tai sen välittömään läheisyyteen tehdyt tarpeet tulee siivota mahdollisimman nopeasti ja hyvin pois.

Ylituomari tai arvosteleva tuomari voi tarvittaessa rajoittaa yleisön pääsyä seuraamaan etsintöjä.

Etsintöjä seuraava yleisö on sijoitettava siten, että heistä on mahdollisimman vähän häiriötä etsintää suorittavalle koirakolle.

Kokeeseen osallistuva koiran ohjaaja, koirakon avustaja tai tukihenkilö saa olla yleisön joukossa vasta oman tai avustamansa koirakon suorituksen jälkeen.

Etsintöjen tapahtumista ei saa puhua eikä julkaista mitään tietoja minkään viestintäkanavan kautta ennen kokeen päättämistä.

Suoritusten videointi on ohjaajan ja arvostelevan tuomarin luvalla sallittua, mutta videoita tai valokuvia ei saa julkaista ennen kuin kaikki koirakot ovat ko. etsinnän kokeessa suorittaneet. Videoita ja valokuvia ei hyväksytä käytettäväksi valitusmenettelyssä.

Laatikkoetsintä

Kokeen järjestäjä hankkii laatikkoetsintään käytettävät laatikot, joiden tulee olla kokeen ylituomarin hyväksymiä.

Kokeessa ei saa käyttää pahvilaatikoita, joita on aikaisemmin tyhjinäkään käytetty nosework-harjoituksessa tai kokeessa.

1-luokassa käytetään pahvilaatikoita, joiden koko on vähintään:

- Leveys 20cm
- Syvyys 20cm
- Korkeus 10cm

2- ja 3-luokissa laatikoina voi käyttää muitakin laatikkoetsintään soveltuvia kokeen ylituomarin hyväksymiä säilytysesineitä.

Laatikoiden olisi hyvä olla materiaaliltaan ja muodoltaan tukevia, jotta ne eivät mene helposti rikki tai lähde liikkumaan.

Laatikot eivät saa sisältää niiden aiemmasta käytöstä johtuvia hajuja, jotka on kielletty tuomarikäsi kirjassa (Kielletyt häiriöhajut).

Jos laatikkoetsintä suoritetaan ulkona, voidaan laatikoihin asettaa keskenään samanlaisia painoja estämään laatikoiden liikkuminen tuulessa.

Laatikot uusitaan, jos ne vahingoittuvat siten, että niitä ei voida enää käyttää. Varalaatikoita tulee olla käytettävissä riittävästi.

Sisäetsintä

Sisätiloja ovat erilaisten rakennusten, rakennelmien, kulkuneuvojen tai vastaavien sisätilat, esimerkiksi huone, varasto, hytti, kontti, linja-auto tai junavaunu, tai muu tila, johon sääolosuhteet eivät vaikuta.

2- ja 3-luokissa sisätila voi käsittää myös useampia huoneita tms. tiloja.

Ulkoetsintä

Etsintäalueella tulee olla selkeitä kohteita, joihin kätkö voidaan sijoittaa.

Esimerkiksi tyhjä pelto- tai metsäalue ei sovellu etsintäalueeksi ilman sinne tuotuja kohteita.

Ulkoetsintäalue on sijoitettava siten, että sinne ei kantaudu kohtuuttoman voimakkaita hajuja, jotka vaikeuttavat etsintää.

- Esimerkiksi roskakorien tai buffetin läheisyys tai grillikodassa olevat makkaratikut ovat selkeitä häiriöitä.

Ajoneuvoetsintä

Ajoneuvoetsintään varattua ajoneuvoa ei saa vaihtaa tai liikuttaa ilman arvostelevaltuutetun tuomarin lupaa.

Ajoneuvon on oltava tukeva ja turvallinen kaiken kokoisille koirille. Tarvittaessa ajoneuvon paikalla pysymisen varmistamiseen voidaan käyttää kiiloja tms., jotta se pysyy paikoillaan.

Ajoneuvon ei tarvitse olla toimintakuntoinen.

Ajoneuvossa ei saa olla käytetty nosework-hajua 30 vuorokauden aikana ennen koetta.

.

Ajoneuvot tulee sijoittaa etsintäalueelle siten, että tuomarilla on mahdollisuus seurata koiran työskentelyä ajoneuvon kaikilta puolilta.

Kokeen kulku

Ilmoittautuminen koepaikalla

Koepaikalla koiran ohjaajan on esitettävä koiran koekirja, rekisteritodistus ja rokotustodistus kokeen järjestäjälle.

Rekisteri- ja rokotustodistukset voi esittää myös Kennelliiton Omakoira-sovelluksesta.

Mikäli koirakko ei ole ilmoittautunut koepaikalla ajoissa (koekutsussa ilmoitettuun ajankohtaan mennessä), voidaan osallistuja tulkita poissaolevaksi.

Koekirja

Kennelliiton päteväimä nosework-ylituomari vahvistaa koiran koekirjan voimaan koiran ensimmäisen kokeen yhteydessä.

Jos koekirja on kadonnut, ei koira voi osallistua kokeeseen. Koiralle tulee hankkia uusi koekirja ennen kokeeseen osallistumista ja kyseisen kokeen ylituomari vahvistaa uuden koekirjan ja siihen mennessä hankitut luokkanousuun oikeuttavat tulokset.

Koekirjan vahvistaminen

Ensimmäistä kertaa kokeisiin osallistuvilta koirilta luetaan aina siru, ja tässä luennassa on mukana Kennelliiton päteväimä ylituomari, joka samalla vahvistaa koiran koekirjan.

Mikäli koiralla on luokkanousuun oikeuttavia tuloksia vanhan mallisessa koekirjassa, siirretään ne ilmoittautumisen yhteydessä Suomen Kennelliiton hyväksymään koekirjaan.

Koekirjan vahvistavan tuomarin ei tarvitse olla ko. kokeen ylituomari.

Koekirjojen vahvistaminen ja sirujen lukeminen tehdään ennen tuomarin puhuttelua.

Koekirjan uusinta kadonneen tai täyttyneen tilalle

- Koiran omistaja / ohjaaja ottaa koepaikan saatuaan etukäteen yhteyttä kokeen vastaavaan koetoimitsijaan ja sopii täyttyneen tai kadonneen korvaavan uuden koekirjan hankkimisesta ja vahvistamisesta.
- Koiran ohjaaja tuo mukanaan koepaikalle merkinnöistä täyttyneen koekirjan.
- Koekirjan kadottua tulee koiran omistajan esittää tulokset (arvostelulomake, kuva koekirjasta tai tulos luotettavasta tietokannasta) tuomarille tai vastaavalle koetoimitsijalle.
- Uuteen koekirjaan merkitään ainoastaan luokkanousuun oikeuttavat koetulokset.
- Luokkanousutulokseen merkitään:
  - o Etsintämuoto
  - o Luokka
  - o Päivämäärä
  - o Paikka
  - o Luokkanousutuloksen vahvistaneen ylituomarin sukunimi. Sukunimen perään luokkanousutuloksen siirtäneen ylituomarin nimikirjaimet.

- Kokeen ylituomari vahvistaa uuden koekirjan kokeen yhteydessä.

Sirujen tarkistus, juoksutarkistus

Kokeeseen osallistuvien koirien sirut tarkastetaan joko pistokokein tai kaikilta, ylituomarin päätöksen mukaan.

Sirun lukemisella ei ole tarkoitus arvioida luoksepäästävyyttä tms. ja sen voi suorittaa vastaavan koetoimitsijan läsnä ollessa esimerkiksi kilpailijan auton luona ja koiran ohjaajan avustamana.

Koirille voidaan tarvittaessa tehdä muitakin tarkistuksia (esim. juoksutarkistus).

Tarvittaessa juoksutarkistuksen voi tehdä koiran ohjaaja tuomarin tai kokeen toimihenkilön läsnäollessa.

Koirakoiden suoritusjärjestys

Kokeen järjestäjä arpoo suoritusjärjestyksen.

Juoksunartut suorittavat etsinnät aina päivän viimeisenä koirakkona.

Suoritusjärjestyksen voi lähettää osallistujille tiedoksi jo koekirjeessä.

Suoritusjärjestys tulee olla näkyvillä koepaikalla.

Luopuminen kokeesta

Koiranohjaaja voi luopua kokeesta missä vaiheessa tahansa ennen kokeen päättymistä. Luopuminen merkitään koekirjaan ja koetuloksiin merkinnällä "LU".

Suorituksen keskeyttäminen

Tuomarin tai koirakon aloitteesta tehty suorituksen keskeyttäminen merkitään sanallisesti koekirjan huomautuksia-kenttään.

Sulkeminen kokeesta

Tuomari voi sulkea koirakon kokeesta. Samalla koiralle määrätään 3kk mittainen koetauko ja näistä tehdään merkintä koekirjaan (koekirjassa on merkintäohje).

Kokeen keskeyttäminen

Päätöksen kokeen keskeyttämisestä tekee ylituomari.

Keskeyttämiseen mennessä saavutetut pisteet jäävät voimaan. Kokeen keskeyttämiseen liittyvä merkintäohje on koekirjassa.

KOKEEN TULOKSET

Tulosten laskeminen, kirjaaminen ja tarkistus

Vastaavan koetoimitsijan tulee tarkistaa tulosten oikeellisuus varmistamalla, että arvostelulomakkeisiin, tulosjärjestelmään ja koekirjoihin kirjatut tulokset ovat keskenään yhtäläiset.

Luokkanousuun tai valionarvoon oikeuttavat tulokset kirjataan koekirjan kyseisen koemuodon kohdalle varattuun kohtaan sekä koeraporttiin.

Kunkin osion arvostellut tuomari vahvistaa arvostelemansa osion tulokset.

Kokeen ylituomari vahvistaa koekirjoihin kokeen yhteistulokset sekä mahdolliset luokkanousutulokset.

Valitusten käsittely

Valitukset tehdään ja niihin vastataan Kennelliiton ohjeen mukaisesti.

Kokeen jälkeen

Tulosten lähettäminen

Kokeen järjestäjän on lähetettävä kokeen tulokset viikon kuluessa koeluvan myöntäjän ilmoittamalla tavalla.

Kokeen ylituomari vahvistaa kokeen tulokset Omakoira-palvelussa viikon kuluessa saatuaan tiedon tulosten syöttämisestä.

<https://www.kennelliitto.fi/en/files/koetulosten-tallentaminen-sahkoisesti-ohje-1>

KÄYTÄNNÖN OHJEITA

Toimet ja tehtävät ennen kokeita:

Koejärjestelyt on aloitettava hyvissä ajoin ennen kokeen ajankohtaa. Alla on listattuna tärkeimmät tehtävät ja esimekki ko. tehtävän vastuuhenkilöstä:

- Vastaavan koetoimitsijan hankinta (Yhdistyksen koevastaava)
- Koepaikan hankinta (VKT tai yhdistyksen koevastaava)
- Tuomari(e)n hankinta (VKT tai yhdistyksen koevastaava)
- Puhelimitse esitetyt tuomarikutsut on vahvistettava sähköpostitse.
- Myöntävä vastaus kutsuun sitoo molempia osapuolia.
- Tuomarin on vastattava kutsuun viikon kuluessa, muutoin vastauksen voidaan katsoa olevan kielteinen.
- Tuomarikutsuun tulee sisällyttää
  - Kokeen ajankohta
  - Paikkakunta ja koepaikka
  - Koemuoto
  - Suunniteltu koirakkomäärä
  - Kokeen tuomarimäärä ja kutsutaanko ylituomariksi vai arvostelevaksi tuomariksi
- Tuomarikutsuja ei saa lähettää joukkopostituksena, vaan ainoastaan niille tuomareille, ketä ollaan pyytämässä kokeen tuomareiksi kokeen anominen (yhdistyksen koevastaava)
- Koepaikkaan tutustuminen (VKT, tuomari(t))
- Soveltuvien etsintäalueiden hahmottelu

- Koealueen logistiikan suunnittelu
  - Miten sijoitetaan pysäköinti, ulkoilutus, yleisö, buffetti, tulospalvelu, ilmoittautuminen, sosiaalitilat ym
  - Kulkureitit ja siirtymät
- Yhteydenpito tuomariin/tuomareihin (VKT)
- Varmista tuomari(e)n kanssa:
  - Paikkakunnalle saapumisaika
  - Kokeessa käytettävät hydrolaatit ja siirrännäiset (kuka tuo)
  - Matkustamistapa ja majoittuminen, sekä sen, kuka vastaa näistä kustannuksista
  - Mahdollinen erityisruokavalio
  - Koepaikan kuvailu ja ehdotuksia etsintäalueiksi valokuvin (miehellään myös video) ja sanallisesti
  - Käytettävissä olevat tai käyttöön suunnitellut välineet
- Tarvikkeiden hankkiminen (VKT, yhdistyksen koe- tai palkintovastaava)
  - laatikot
  - ajoneuvot
  - mahdolliset palkinnot
  - muut tarvikkeet, ks. tarvikelistaus
- Ilmoittautumisten vastaanottaminen (VKT, koesihteeri) Sama henkilö vastaa usein myös kokeisiin liittyviin tiedusteluihin
  - Henkilön tulee tuntea koepaikka ja lajin koekäytäntöjä, jotta osaa vastata kysymyksiin
- Aikataulujen laskeminen (VKT, yhdistyksen koevastaava)
- Aikataulut tulee hyväksyttää kokeen ylituomarilla ennen niiden julkaisua
- Aikataulujen laskentaan vaikuttavia asioita:
  - Koirakkomäärä
  - Siirtymät koealueella
  - Etsintäalueiden laajuus

Ennen etsintöjen alkamista aikatauluun tulee varata aikaa mm.:

- Ilmoittautumiseen
- Sirunlukuihin
- Koekirjojen vahvistamisiin (1-luokan kokeet)
- Kokeen järjestäjän tervetulosanoille
- Tuomarin puhutteluun
- Nollakoirakon suoritukselle
- Etsintäalueisiin tutustumiselle
- Talkoolaisten hankinta ja talkoolistojen teko (VKT, yhdistyksen koevastaava)

Kokeen läpivientiä varten tulee olla käytössä riittävästi päteviä henkilöitä. Henkilöt tulee perehdyttää riittävällä tarkkuudella ja tehtävät tulee jakaa siten, että jokainen suoriutuu annetusta tehtävästä.

Listaa laatiessa tulee huomioida mahdolliset samaan aikaan toimivat etsintätehtävät

Kokeen informaation lähettäminen osallistujille (sis. aikataulun, tiedon mm. vesipisteen ja wc:n olosta kisapaikalla, ruokailumahdollisuudesta ja muita tarpeellisia ohjeita)

Informaatio tulee lähettää mahdollisimman nopeasti ilmoittautumisajan päätyttyä

Informaatio lähetetään myös tuomareille

Listaus koepaikalla tarvittavista tarvikkeista

- Nosework sääntö, yleis- ja arvosteluohje, tuomariohje
- Kennelliiton yleiset kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeet (Liitevihko)
- Kennelliiton lomakkeet koiran vihainen käyttäytyminen sekä muutoksenhakulomake
- Matkalaskulomakkeita tuomareille (voivat halutessaan täyttää ja palauttaa myös sähköpostitse)
- Kynät, teipit, hakaneulat, tulostuspaperia, sakset, taskulaskin, kirjoituslustoja (tuomarin sihteerille, sisäänheittäjälle, ilmoittatumisten vastaanottajalle)
- Päivystävän lääkärin ja eläinlääkärin yhteystiedot
- Ensiaputarvikkeita
- Esitäytetty arvostelulomake jokaiselle koirakolle plus muutama tyhjä lomake
- Tietokone, tulostin ja kokeiden tuloslaskentaa varten tehty excel-taulukko
- Koekirjoja
- Sirunlukija ja varaparistoja
- Sekuntikello ja vähintään yksi varakello sekä varaparistoja. Sekuntikellon tulee mahdollistaa 0,1 s tarkkuus
- Mahdolliset palkinnot
- Lämpömittari etsintäalueen lämpötilan mittaamiseksi
- Kilpailijoiden numeroliivit tai -laput
- Tarvikkeet etsintäalueiden merkkäamiseen ja koealueella kulkemisen rajaamiseen
- Pressuja tms. näkösuojaksi
- Mittanauha kätkön maksimikorkeuden määrittämiseksi
- Lämmittelyaluetta varten tarvikkeet
- Opasteet koepaikalle
- Toimitsijaliivit tai muu tunnistamistapa kokeen toimihenkilöille
- Sääsuoja tuomarin sihteerille, jos koe tai sen osia suoritetaan ulkona
- Kilpailuluokan mukainen haju (pääsääntöisesti tuomari tuo omat hajut mukanaan)
- Siirrännäisiä (reilusti)
- Laatikoita laatikkoetsintään
- Ajoneuvot ajoneuvoetsintään
- Radiopuhelimet tarvittaviin kohteisiin (esim. sisäänheittäjille, toimistoon jne.)
- Siivousvälineitä etsintäalueiden puhdistamista varten

Esimerkki tehtävien jaosta koepäivänä

Vastaava koetoimitsija (VKT):

- Päätehtävänä vastata kokeen sääntöjen mukaisista järjestelyistä ennen ja jälkeen kokeen sekä koepäivän kulusta huomioiden kokeen ylituomarin antamat tarkennukset
- Tuomarin yhteyshenkilönä toimiminen, on paikalla tuomarin saapuessa
- Osoittaa kokeen ylituomarille koe- ja etsintäalueiden rakentamis- ja purkutoimiin mahdollisesti tarvittavat avustajat
- On tavoitettavissa koepaikalla kokeen alusta kokeen päättymiseen asti. Koe, katsotaan päättyneeksi tunnin kuluttua tulosten julkaisemisesta.
- VKT ei saa sitoa itseään tehtäviin, joita ei voi keskeyttää koepäivän aikana tai jotka haittaavat toimimista vastaavana koetoimitsijana
- Suunnittelee kokeen aikataulun yhdessä kokeen ylituomarin kanssa
- Huolehtii, että toimihenkilöt on perehdytetty tehtäviinsä (ja ovat tietoisia myös isosta kuvasta)
- Tulosten tarkistaminen
- On mukana palkintojen jaossa

Tuomarin sihteeri:

- Täyttää arvostelulomakkeet tuomarin sanelemien tietojen mukaisesti
- On perehtynyt lajin sääntöihin, ajanottoon ja pisteytykseen

Ajanottaja:

- Kokeilee kellon toimivuuden ja harjoittelee kellon käytön ennen ensimmäistä koirakkoa
- Varmistaa tietävänsä, milloin ajanotto alkaa ja päättyy
- Tiedottaa kuuluvalla äänellä 30 sekuntia ennen etsinnän enimmäisajan täyttymistä. Kun etsinnän enimmäisaika ylittää viisi minuuttia, ilmoittaa myös kun etsintäaika on jäljellä yksi minuutti.
- Ilmoittaa kuuluvalla äänellä, kun enimmäisaika tulee täyteen.
- Ilmoittaa koirakon suoritusajan tuomarin sihteerille

Toimistohenkilö (kokeen sihteeri):

- Päätehtävänä tulospalvelusta vastaaminen
- Tutustuu tuloslaskentaan käytettävän ohjelmiston käyttöön etukäteen
- Tarkistaa epäselvyydet säännöistä ja ohjeista sekä tarvittaessa tuomarilta tai vkt:lta
- Täyttää tulosohjelmaan tulokset arvostelulomakkeista
- Kirjaa tulokset koekirjoihin
- Huolehtii lomakkeisiin ja koekirjoihin tarvittavat allekirjoitukset

Ilmoittautumisten vastaanottaja:

- Rokotusten voimassaolon tarkastaminen
- Koekirjojen kerääminen
- Kilpailijanimeroiden jakaminen
- Mahdollisesti jaettavat kakkapussit jaossa ilmoittautumispisteessä
- Koepäivän kulkuun liittyen ensimmäisestä tärkeästä ajankohdasta tiedottaminen

Sirun tarkistaja:

- Varmistaa osaavansa käyttää sirunlukijaa ja tietää varapariston sijainnin
- Huolehtii tarkastettavan koiran rekisteritodistuksen mukaan siruntarkastukseen

- Voi antaa sirunlukijan käyttämisen koiran ohjaajan tehtäväksi, mutta sirun tarkastaja lukee itse tunnuksen lukijan näytöltä ja vertaa sitä rekisteritodistukseen, koekirjaan ja ilmoittautumistietoihin.

Sisäänheittäjä:

- Huolehtii siitä, että oikea osallistuja on oikeaan aikaan oikealla suorituspaikalla
- Huolehtii, että koealueella ei tule tarpeettomia koirien kohtaamisia etsintään siirryttäessä ja sieltä poistuttaessa

Lähetti:

- Toimittaa tuomarin sihteerin täyttämät arvostelulomakkeet toimistoon tulosten kirjaamista varten

Pysäköinnin ohjaaja:

- Opasteiden hankkiminen ja asettelu koepaikalle löytämisen helpottamiseksi
- Ohjaa pysäköinnin esim. sen perusteella, että näkösuoja etsintäalueille toteutuu tai juoksuisten narttujen kanssa osallistuvat voivat ulkoiluttaa koiraansa aiheuttaen mahdollisimman vähän haittaa muille osallistujille

Buffetti:

- Toimihenkilöiden ja tuomarien eväät
- Kilpailijoille välipalaa

Nollakoira:

- Suorittaa etsintätehtävät ensimmäisenä, ennen varsinaisia kilpailijoita
- Toimii tuomarin apuna määritettäessä enimmäisaikaa, hajun käyttäytymistä sekä kartoitettaessa mahdollisia ei-toivottuja häiriöhajuesiintymiä koealueella
- Nollakoiran tulee vastata mahdollisimman hyvin kyseistä koeluokkaa.
- Eri etsintäalueilla voidaan käyttää eri nollakoira

Tehtävien yhdistely

Toimihenkilöiden tehtäviä voidaan tarvittaessa yhdistellä.

Esimerkiksi:

- Ilmoittautumisten vastaanottaja voi toimia hyvin esim. sirunlukijana ja kokeen alettua joko sisäänheittäjänä ja lähettinä tai toimistohenkilönä tai tuomarin sihteerinä tai ajanottajana
- Pysäköinnin ohjaaja voi toimia sisäänheittäjänä / lähettinä